

LO CRIT de la PATRIA.

SETMANARI TRADICIONALISTA ILUSTRAT.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

BARCELONA, 3 mesos.. . 1 pesseta.
 PROVINCIAS, 3 » .. . 1'25 »
 » Un any.. . 5 »

ULTRAMAR Y EXTRANGER.
 Un any. 10 pesetas.

NUMERO CORRENT: 5 CÉNTIMS

ADMINISTRACIÓ:

PALLA, 31, LLIBRERIA
 LA PROPAGANDA CATALANA

25 exemplars: 0'69 pesetas.

NÚNERO ATRASSAT: 10 CÉNTIMS

Avuy nos sembla que es de tota oportunitat defensar al avi del Duch de Madrid de las injurias de Dª Maria Pardo Bazan, ja que en aixó han convingut los periódichs de totas menas tant los que han protestat com los que han vist qu'era bonich lo retrato de Don Cárlos y pensan que fentlo simpátich atraurian als que avans deyan neos y are's batejan ab lo mot antipatich de mestissos.

- Prou convé á tots los que ni estudian, ni poden estudiar, ni podrian estudiar las cosas un xiquet fondas y elevadas posarlosi feta la feyna y que vejen perquè aplaudian uns los elogis al Rey y reprobavan altres los dicteris contra l'avi del desterrat de Loredan y altres cosas que tenen le deria de dir de doctrina.

Anem al grá.

Don Cárlos María Isidro de Borbon, germá de D. Fernando VII (qui no tenint fills lo tenia com á Príncep d'Asturias) nasqué l'ayn 1788, lo día 29 de mars de doyna Maria Lluissa muller del Rey D. Cárlos IV.

Foren sos mestres lo conegut P. Scio y Cristófol Bencomo, ab los que estudiá ab molt profit la filosofia, aixis com aprengué ab aplauso de tothom l'art militar que li enseyná lo sabi general Vicens Maturana.

DON JAUME DE BORBON.

Pochs ayns tenia que ja sos sentiments religiosos, l'impediren de pendrer part en la conspiració del destronament de son pare, axis com despues de tornar de la proscripció fou lo mes fidel vassall y sostenidor de son germá Fernando VII que avans com en l'any 27 hauria sigut destronat per son carácter débil y de caragirat, proclamant-se per Rey al excellent príncep son germa si atenent aqueix al rigor dels principis católics y monárquichs no hagués posat tota sa influencia per tornar als alarmats vassalls á la obediencia.

¿Perque volian mes al Príncep de Asturias que al Rey? Perque aqueix débil y no saben si habia de girarse á la dreta ó á la esquerra, veyan á D. Cárlos ferm, profundament religiós, caritatiu sense vanagloria, amich de cor y súbdit fidel y que no trobava altre ditja que la práctica de la virtud. Deyenli pare dels pobres, porque totas las desgracias éll las protegia y derramava consols per tot.

Al tornar á España contraqué matrimoni ab D.ª Maria Francisca de Braganza, exemple de modestia, dulzura y caritat, que contribuí á aumentar l'amor dels espanyols á D. Cárlos. Foren fills d'aquesta santa unió D. Cárlos Lluís, D. Juan y D. Fernando.

Lo Rey li confiá la presidencia dels Consells de Guerra y Estat per considerar-lo lo mes ferm puntal del trono, y be'n trová los resultats; puig l'història acredita que la oposició de D. Cárlos á la mes petita concessió que pretenian los constitucionals, encare que derrotada l'oposició del príncep, fou llavor perque no s'acabés per sempre la manía dels que no saben que tota concessió es una apostasia. Lo Consell volgué anular lo vot del Príncep, llavors son August Germá no consentí aquesta injuria. ¡Deu volia que Espanya sapigés lo que val l'intransigencia!

Coneixén los lliberals las ideas profundament religioses del Príncep lo ferent lo blanch de totas las injurias; mes éll fort y ferm casi en contra del mateix parer del Rey son Germá, s'hi oposaba y desfeya totas las intrigas y projectes. Molt li costá, que fins la presó á Sevilla y á Cádiz li semblava poch en premi de sa intransigencia.

Passada la intervenció francesa y las revoltas constitucionals en 1829, D. Fernando VII se casá ab D.ª Cristina, filla del Rey de Nápoli. Aquí comensaren las desgracias d'Espanya y verdadera-ment lo camí d'amarguras de D. Cárlos. Llavors vingueren los atachs fermes del liberalisme establint per un acte reconegut nulo per tothom la revocació de la lley sálica y la heróica y digne resistencia del Príncep d'Asturias en renunciar á sos drets.

A la mort de D. Fernando, los pobles en massa proclamaren rey á D. Cárlos V., sabent las últimas disposicions de son difunt germá per las que s'arrepentia de haber intentat tréureli la successió á la corona; mes los cambis fets per Donya Cristina mentres estigué malalt son marit asseguraren lo govern als lliberals y fou precís acudir á las armas per defensar la llegitimitat.

No es aquí del cas anar contant lo que passá en aquella lluyta gegantina que conexem per la *guerra dels set anys* sino deixar consignat que lo Senyor D. Cárlos V., com diu un estimadíssim autor «sempre conservá serenitat en los perills, resignació en l'infortuni, conducta profundament religiosa, cordura y moderació en la prosperitat, y molt tacto en lo govern» y també que la causa de que perdés la guerra fou la corrent moderada que s'infiltrá en lo camp realista per dividir-lo y corrompre-lo, contribuint á aixó la soberbia dels jefes y dels lletrats, que abusant del esperit de justicia del Rey y de sa misericordia portaren las cosas fins á la trahició de Vergara y al famós decret de'abdicació de Cárlos V. á favor de Cárlos VI per l'esperansa de la fusió de las dos ramas. Bé li valgué á D. Cárlos

morir després de rebuts ab fervor los sants sacraments, lo 10 de mars de 1855, per no veurer fallidas las esperansas que'ls transigents li feren concebir, ni pasar per lo dolor de contemplar com aixís s'acababa de liberalizar la Espanya que tan estimaba! ¡Deu lo tinga al cel y allí pregue perque ningú fassa trahicions á son August net lo Seynor Duch de Madrid.

AL SENYOR D. JAUME DE BORBON

PRÍNCIPE DE A... Y DE G....

Senyor: Al reanudá las tareas periodísticas nostre humil Semanari, en lo dia que la Santa Iglesia celebra la festivitad del fill del *tró*, Santiago, Patró d'Espanya, no pot menos de recordar que porteu nom tan gloriós en la historia pátria, y ab eix motiu elevarvos las mes rendidas felicitacions.

Dificil es nostra situació actual. Llansats del partit per rebeldes, cuant creyem ser los mes leals defensors de nostra bandera, hem cregut ser la millor felicitació que podem dirigirvos, presentar á Vostra meditació l'exemplar vida de lo insigne, Sant, intransigent, piadós Cárlos V., vostre August Antepasat.

Cubriu ab un vel l'història de la vostra familia desde Felip V hasta avuy dia, y no vos fixeu mes que en las virtuts del vostre Sant Avi. En eix miral los deveu contemplá, é imitant-lo, podreu ser algun dia la salvació d'eixa desgraciada Patria, que sol sen Uos te posada la esperanza. Creyeu con ell, que sols Deu N. S. es l'amo de las nacions, y los Reys los seus edecans, que han de fer cumplir la Lley Santa del Senyor, castigant á 'ls infractors; y eix deber se compleix reconeixent la Unitat Católica en lo Códig polítich y establint lo Sant Tribunal de la Inquisició en lo Códig penal, y fugint de qui blasfemi de tan Sant Tribunal apellidanlo (horror nos causa escriure eixas paraulas) *espionatge religios*.

Molt contribuiren las virtuts personals de vostre piadós Avi, á que avuy s'el pugui posar com exemple de governants católics, pero hem de confesar també, que vá contribuir molt á eix éxit la acertada elecció que vá tenir, las dos vegadas que vá contraure matrimoni, buscan dos princesas eminentes, no segons lo mon,

sino per lo temor Sant de Deu que abrigaban en los seus angelicals cors. L'exemple de la virtuosa R.... doña Teresa de Braganza, l'eu de tenir imprés en vostre cor, y la carta que dirigí als espanyols proclaman los nostres principis y declarán que si lo R.... los abandona *ipso facto* deixa de ser R..., ha de ser la bandera que heu de tremolá ab exergia en lo dia que Deu os cridi á tan tremenda responsabilitat, siga per mort del vostre Senyor Pare, siga per l'altre eventualitat sabiament prevista en la Carta mencionada.

Eixa bandera immaculada que reberem ab los ulls arrasats en llágrimas, de las angelicals mans de la vostra Santa Avia, en los moments en que per defecció del R... son fill, se vá veure obligada á traspasar sos drets á son sucesor, es la UNICA bandera que defensem y confiem defensar en lo successiu, si Deu no nos deixa de la seva ma, perque es la UNICA que no está inficionada del pecat del liberalisme.

Y ya que os hem recordat l'acert del vostre August Antepasat en la elecció d'estat, no estaré de mes recordarvos que sent Vos l'únic vástago de la rama agnada espanyola, y en vista del perill que varem corre fa poch mesos de veurela extingida, (de qual perill nos vá librar Deu N. S. escoltant las súplicas dels nostres amichs,) teniu la obligació de atendre las respetuosas súplicas dels vostres mes fiels vasalls, que desitjan que cuant antes doneu successió directa á vostra dinastia, á fi de que no falti may un bras robust que empunyi l'estandart de Maria Teresa de Braganza vostra Augusta Avia.

Dificil es lo problema que Deu presenta á la vostra resolució, pero confiant en Ell y acudint ab las oracions de tots á la intercessió de sa Mare la Verge Santísima, creyem que serán escoltadas en lo trono del Rey de Reys.

Molt treballa l'esperit infernal. Pot ser á eixas horas os ha traslladat al cim de la montanya, y fent lluir los esplendors de un IRIS DE PAU satánich, y mostravos las delicias de certas *atraccions* inverosímils, os haji dit ya: *hæc omnia tibi dabo si*

contraus un matrimoni deshonrós, si te casas ab una prinsesa que siga per mi una garantia de que en Espanya may mes se restablirà lo Sant Tribunal de la Inquisició.

La *elecció* ha de ser vostra exclusivament. A lo pare, á lo Rey, y hasta al Pare Sant, sols sels demana *consell*. Si voleu sabé lo que vos aconsellan los vostres mes leals súbdits, també os ho direm. Hasta fa poch, habeu estat baix la direcció dels homes mes eminents que forman la vanguardia del exercit católich, y ells os han inculcat en vostre cor lo Sant temor de Deu, y l' amor á nostras santas tradicions. Avuy veyem ab tristesa que ya no los tenia al vostre costat, y en cambi estem veyen cosas may vistas en nostra comunió. No deixeu de consultarlis tan espinós asunto, puig nosaltres tenim la seguritat de que seguint lo seu consell fareu la felisitat de la pátria cuan soni la hora en lo rellotje de la Providencia, y lo leal poble espanyol podrà esclamar ab orgull:

Lo R.... D. Jaume III es digne net del piadós é intransigent Cárlos V.

La R.... sa Augusta esposa es digna neta de la gran Maria Teresa de Braganza.

La Redacció.

ALS LECTORS.

Per un incalificable abús de confiança aprofitant lo retardo de la publicació á que fins avuy nos ha obligat un asunto d' administració, ha aparegut un curt número d' exemplars de nostre semanari redactat en sentit carlo-mestis. Protestem d' aquesta injuria feta al consecuent CRIT DE LA PATRIA, que 's veje en la presició de cambiar de Director, ja per la desgracia de nostre estimat D. Francisco de P. Oller, ja perque aquest no volia continuar en la direcció per no combatrer als nous carlins are anomenats lleyals, ni mudar de sas antigas conviccions. No per aixó ha cambiat de política, no es ni pot esser dels de la *atracció*, dels difamadors de tot lo bo y sá de la comunió católich-monárquica, dels cesaristas que portan pels mals camins al R, destrosan la Patria y posan lo Sant nom de Deu per cobertura de sas vanitats, rencors é ignorancias.

No may, may. Deu, Patria y Rey ha estat sempre nostre lema y continuara

sento pesi á qui pesi, y per mes quels carlo-mestissos vulgan fer entendre als seus, que desobeim al R., cuan li fem lo mes gran servey que pot fer un vassall, com es estat ferli present ab tot respecte en privat com ferem ab los demás collegas de Catalunya avans de la suspensió de nostre semanari, que 'l desitj de la Espanya tradicional era fugir de las doctrinas de la *Fé*, y del *Correu Catalá*. Aixó ja fou judicat de rebeldia, avans de parlar lo R. perquisebla que hátingut y té carta blanca per anteposarse á tot, fins al R., sense incorrer en delictes de lesa M., y de no creurer als delegats quan li dona la gana y aqueixos han de mossegarse la llengua y dirigir l' acte d' escomunió que á dit senyor pertocaba, contra 'ls que sostenint la pura doctrina tradicional, compleixen sens faltar á la obediencia, ab lo que precihent los fueros de Catalunya, restablertspelR. en 10 de mars de 1872, de representar y *resistir* al monarca sempre que dongi determinacions contrarias á *fnero* no derogat per las Corts catalanas. De las incitacions del *Correu Catalan*. dehuen haber partit eixas decisions, que tambe trapitjant y rompent los *fueros* de Catalunya, que l' organo oficial sens dupte per ignorarlos, no s' iha cuidat de posarlos en coneixement del R. Be es vritat que en los *Pensaments del Duch de Madrit*, que semble que, 's vol que sian la única font del dret tradicional, ja 's demostra que l' autor no tingue en carta quela paraula del R. que habie restablers los *fueros* de Catalunya y jurat los de las provincias vascongadas sense modificació de cap mena, quedaba del tot mal parada y com si no fos paraula de R.

No, may, may LO CRIT DE LA PATRIA en sa segona surtida, continuarà la tasca y atenintse als fueros de Catalunya con fins are, y are mes que may explicantlos á tothom que no 'ls sapiga, combatirá tota mena de transigencia, tota mena de mesticisme creyense que á aixó l' obliga, imitant al gran Fivaller, lo servey de *Deu* de la *Patria* y del R.

Y com entent que sos collegas de Catalunya complirán son deber com bons patrisis, sense por de donarse ja per contat entre 'ls que se 'ls titula rebelats LO CRIT DE LA PATRIA ja sels y s' adhereix á los següens documents, que encare que sían ja coneguts, li doldria no haberlos publicat en sa colecció com á testimoni de la fermesa y llealtat catalana á sas antigas tradicions.

¡GLORIA Á DEU! ¡VISCA LA PATRIA!
¡VISCA 'L REY! ¡VISCAN LOS FUEROS!

Puestos de acuerdo los periódicos Católico-traditionalistas del principado de Cataluña, *Semanario de*

Figueras, El Integrista, El Norte Catalan, El Semanario de Tortosa, Semanario de la Bisbal, Dogma y Razon, La Verdad, El Eco de Queralt, y Diario de Lérida, en vista de la resolució autoritativa que acaba de recaer sobre su excelente hermano de Pamplona, *El Tradicionalista*, se creen, como cristianos y como súbditos leales del R..., en el deber de conciencia de declarar, como de clarar;

Primero: Que no se someterán bajo concepto alguno, al fallo doctrinal que pretendan autoritativamente imponerles, sean cuales fueren, los delegados del R... ú otra autoridad alguna del órden seglar, como incompetentes y sin ninguna clase de jurisdicción en estas materias. Segundo: que esta resolució inspirada en los mas vivos y profundos sentimientos de lealtad católica y monárquica, no debe jamás traducirse en abierta ni disimulada rebelión á las órdenes del R... cuya autoridad reconocen y acatan respetuosamente en todo lo que pertenece á su augusta jurisdicción. Tercero: que, soldados del R... como el que más, se declaran sobre todo, ante todo y contra todo, soldados del reinado social y político de Nuestro Señor Jesucristo y de su única personificación en la tierra la Santa Iglesia Católica, Apostólica-Romana.

BONA FÉ CESARISTA.

Continúa la prensa carlo-cesarista la guerra de calumnia contra los nostres germans y per desorientar als sencills dona tota clase de noticias falsas, faltant á la vritat á sabiendas. Diu lo *Correu* que cesa lo nostre estimat germá lo semanari de Tortosa, cuan li consta que solsament ha cambiat de nom. Diu que lo director y un dels propietaris del *Eco de Queralt* com si fosin dos personas, s' ha pasat al seu costat, com si se tractés de una gran adquisició, sensa dir que dit senyor es un taberner de Berga que servía de testafarro, interin se nombrés un director efectiu. Diu que nostre estimadissim germá lo *Norte de Vich*, se separa del tradicionalisme per ferse cesarista, y efectivament en lo últim número s' afirma novament en nostre Santa intransigencia. Diu que nostre semanari ha pasat á ser propie-

tat d'altre persona, sent completament falsa tal afirmació, puig continú sent del mateix propietari, que veyent ser impossible mantenir-se neutral per posar la concòrdia entra uns y altres, vol defensar *ante tot, sobre tot y contra tot* la soberania social de Jesucrist (per cual causa va esposar la sua vida en los camps de batalla), seguint los pasos dels eminents teòlegs é insignes lumbreras de l'Espanya tradicional, cual son los inmortals Gago y Sardá.

IFARITSEUS!

Sembla imposible com los corifeus de la nova secta del tradicionalisme enganyan als que ilusionats per la fama d'una persona, crehuen que tot lo que aquells diuen es article de fé.

Tot lo que ve dient lo *Correo Catalan* desde que comensá la tristíssima campanya per acabar ab lo *Siglo Futuro* á tota costa, perque ab ell y los que 'l segueixen no 's pot realisar aquella política de *atracció* que desfigura la antiga *Unitat catòlica* espanyola y s'esborran moltes de las venerandas tradicions pátrias; tot lo que ve dient lo *Correo Catalan*, cada dia, en cada página y en cada ratlla, es que 'ls periódichs íntegros menteixen, que 'ls periódichs íntegros no donan cap rahó, que 'ls periódichs íntegros, no s'enten, que 'ls periódichs íntegros no destrueixen ni contestan á cap de las sevas afirmacions, etc., etc., Música, música, música, perque 'ls periódichs íntegros fan cada dia tot lo contrari de lo que diu lo *Correo Catalan*; rectifican ab acert totas las falsedats que 'l diari oportunista gratuítament els penja, truncant los textos, per exemple *La Fidelitat, Castellana* que may ha dit que volia *esser rebelde apesar de la vritat y de la Justicia* com afirmá dit diari; y apesar de haberli tirat en cara tal trapasseria no ha rectificat ni res que si sembli: donan rahons tan poderosas com las ocultadas per l'oportunista, com las que doná en la *Cruz de la Victoria* sobre los *pensamientos del Sr. Llauder* D. Alejandriño Menendez de Luarca, combatent los *Pensamientos del Duque de Madrid*, que te 'l *Correo Catalan* la frescura de dir á sos lectors que ningú els ha combatut, ni oposat á ells cap doctrina: destrunit y triturant los articles desde Venecia, *Iris de paz, Caminos peligrosos, Alea jacta est y Toma de posesión*, se troban á dotsenas los treballs dels periódichs íntegros, *Diaride Sevilla, Tradicionalista, Diari de Lleyda, Cruz de la Victoria, Fuerista, Gorbea, Integrista*, etc., etc. De que 'ls periódichs íntegros no s'entenguin prou li dol al oportunista que aixó que diu sia fals, ó sino

veigis com no para moment en intentar destruir la concòrdia que en tots regna. Y tot aixó que de tan repetit ja ha de cansar als lectors, es perque realment ell, lo *Correo Catalan* fá tot lo que atribueix als altres. ¿Quinas afirmacions fá que las probi? ¿Quins principis fixos ha donat per demostrar que es lo mateix de sempre? ¿Cuántas vegadas ha donat al seus lectors per certas cosas que han resultat completament inexactas! ¿Cuántas contradiccions per demostrar que no s'enten, no hi ha entre l'article primer y lo segon que vingué desde Venecia y en molts altres escrits que no apuntem perque tot hom pot tenirlos á la vista!

¡Faritseus! Com sino 's vejés ben clar que 'l sofisme es lo nostre pa de cada dia del oportunisme, que vá conciliar-se per la *atracció* ab alguna cosa que no es lo tradicionalisme, que no ha de atraurese per res puig está ja dintre 'l camp del R.

¡Faritseus! que tirant la pedra de la *atracció* y amagant la ma, no venen mes que á *restar* als servidors mes leials y mes sants de la monarquía, perque fan nosa per implantar las novacions establertas en los *Pensamientos del Duque de Madrid*, que desagradaren fins als mateixos que avuy renegan de tot lo que avans aplaudian conservant sols frenesí d'afecte al periódich oportunista.

Hora es de que 's vegi tot y 's parli clar.

Aixís ho anirem fent consecutivament si Deu vol.

J. A. I.

Habént sapigut la nova aparició de *Lo Mestre Titas*, enviem tot seguit á cercarlo y vejem que dona la tercera lliçó verdaderament de ma de mestre. Porta la primitiva marca de fàbrica y li suplicariam que encare que estantissa no la toqués, perque té molt d'alló que 'n diuen are *chich*.

Publica uns versos del conegut *Clarito* de Palma de Mallorca y unas palmetadas donadas ab tot lo garbo. Se veu que al *Mestre Titas* no li han pasat anys.

Saludem al nostre company y veurém d'ajudar-lo tant com podrém.

Lo programa es excel·lent, uns versos mitxs llatins, mitxs italians y catalans recordan á aquell famós ajudant que tantas fregadas d'aurellas donava als mestissos y lliberals d'aquets temps.

Hi ha una carta á D. Lluís M.ª de Llauder que val un imperi la recomanem á nostres lectors.

ÚLTIMA HORA

!!!ALERTA, LEALS, ALERTA!!!

La Correspondencia d'Espanya al parlar de la recepció que tingué lloch en las Casas consistorials de S. Sebastiá en honor de la Regent, diu lo següent:

Se comenta el hecho de haber asistido á la recepción del ayuntamiento el hijo del Sr. Marqués de Valde-espina, que sirvió á las órdenes de este general carlista, durante la pasada guerra civil y fué herido en el sitio de Bilbao.

Com lo citat Marqués ha declarat ser dels mes leals á la *persona* del Cesar, supusem que lo acte citat serà realizat ab lo degut r.... permis.

Con que.... anem lligant mes *cabos sueltos*. 1.º Reunió intentada en S. Lucar de Barrameda per tota la desendencia major de edat de Fernando 7.º.—2.º Sagasta prohibeix venir á Montpensier, y no se pot celebrá tal reunió. 3.º La Regent alsa dita prohibició. 4.º Viatje de la A.... de Austria D.ª Isabel (cunyada, ó parenta de D. Carlos) á Madrid. 5.º Viatje del A... de Austria Carlos Luis (germa de l'Emperadó y cunyat del germá de D. Carlos) 6.º Regrés del Archiduch y de la Archiduesa á Viena. 7. *Incontinenti* (que diria Carulla) viatge de D. Carlos á Viena, banquetes que li ofereix la familia imperial, conferencias importants ab l'Emperadó y Archiduch, casseras á Foossdorf... en fi... LA MAR. 8.º Lo compte de Caserta arriba á Madrid, y demana hospitalitat y protecció á l'Infanta Isabel. 9.º Lo fill de Valdespina presta homenatge á las institucions.....

ALERTA, LEALS, ALERTA

Tingueu confiança absoluta en lo Cesar que no pot fer res mal fet, que si un dia tingué confiança ab homes tan *eminentes* com Cabrera, Lazeu y Arjona, no son menos *honorables* los Melgars y Llauders que avuy lo rodeixan, y nos prometen un próxim y rápid triunfo !!!*Abaix los rebeldes!!!*

Diario de Cataluña

PERIODICO TRADICIONALISTA

Una peseta al mes en esta ciudad.

Cuatro pesetas trimestre fuera.

Se suscribe en la Administración, calle Aray, 11, 1.º

Imp. de Puigmaciá, Claris, 2.